

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे
[Savitribai Phule Pune University, Pune]

अभ्यासक्रम

पदविका / पदवी, वर्ष-२ (सत्र-३ व ४)

मराठी विषयाचा पुनर्रचित अभ्यासक्रम जून २०२५ पासून

[Level 5.0, UG Degree, Year-II]

(w.e.f. academic year 2025-26)

अमराठी भाषक आणि आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थ्यांसाठी AEC-मराठी (प्रात्यक्षिक)
केवळ अमराठी आणि आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थ्यांसाठी

AEC [Ability Enhancement Course]- Marathi (Practical)

Only for Non-Marathi & International Students

S.Y.B.A.

S.Y.B.Sc. (Regular) / S.Y.B.Sc. (Computer Science) / S.Y.B.Sc. (Computer Applications)

S.Y.B.Com., S.Y.B.Com.-BM / S.Y.B.Com.- CA / S.Y.B.Com.-IB / S.Y.B.B.A. (CA)

U.G. मराठी – द्वितीय वर्ष (सत्र-३) अभ्यासक्रम [Level 5.0]			
Course Type	Ability Enhancement Course AEC - मराठी (Marathi)	Credits- 2 (Practical)	Weeks- 15 Hours- 60
AEC-202-MAR(P)	मराठी भाषिक कौशल्ये : प्रात्यक्षिक	Int. Marks- 15	Ext. Marks- 35

अभ्यासपत्रिकेविषयी :

सदर अभ्यासपत्रिकेतून मराठी भाषेतील लिपी-चिन्हे व अंकांचे ज्ञान, मराठी भाषेतील शब्द, वाक्य, अर्थ यांचे ज्ञान, मराठी व्याकरणाचे मूलभूत नियम, मराठी भाषिक कौशल्यांचे स्वरूप समजून घेता येतील.

अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे :

१. मराठी भाषेतील लिपी -चिन्हे व अंकांचे ज्ञान माहीत करून देणे.
२. मराठी भाषेतील शब्द, वाक्य, अर्थ यांचे ज्ञान देणे.
३. मराठी व्याकरणाचे मूलभूत नियम माहीत करून देणे.
४. मराठी भाषेचे स्वरूप आणि भाषिक कौशल्यांचा परिचय करून देणे.
५. जीवनव्यवहारात मराठी भाषिककौशल्यांच्या वापराचे स्वरूप जाणून घेणे.

अभ्यासक्रम :

घटक	तपशील	श्रेयांक	घड्याळी तास
१	मराठी भाषा : ओळख १.१ मराठी भाषेतील लिपी -चिन्हे व अंकांची ओळख (मौखिक व लिखित) १.२ मराठी भाषेतील शब्द, वाक्य, अर्थ, पारिभाषिक संज्ञा : स्थूल परिचय १.३ चित्रवर्णन (चित्रातील प्रसंग शब्दात व्यक्त करणे अपेक्षित आहे.) १.४ मराठी व्याकरणाचे मूलभूत नियम : लिंग, वचन, काळ इ.	१	३०
२	मराठी भाषिक कौशल्ये : स्वरूप श्रवण, वाचन, लेखन, भाषण, संभाषण, ई – संवादकौशल्य. (मराठी भाषेतील ज्ञानविषयक ध्वनिमुद्रिका ऐकवणे, प्रकटवाचन, सुलभ लेखन, भाषण, गटचर्चा, सादरीकरण, ई - संवादकौशल्य याद्वारे मराठी भाषिक कौशल्ये आत्मसात करता येतील.)	१	३०

अभ्यासपत्रिकेची अध्ययन निष्पत्ती (COs) :

या अभ्यासपत्रिकेच्या अध्ययनातून विद्यार्थ्यांमध्ये पुढील क्षमतांचा विकास होईल,

Cognitive Ability	Course Outcomes	Teaching Learning Method
Co-1 Remember	मराठी भाषेतील लिपी –चिन्हे, शब्द आणि अंकांविषयी माहिती सांगता येईल.	कृतीसत्र
Co-2 Understanding	मराठी भाषा, भाषिककौशल्ये यांचे स्वरूप व सहसंबंध यांचे आकलन होईल.	कृतीसत्र
Co-3 Applying	भाषिककौशल्यांचा वापर करण्याची प्रेरणा मिळेल.	कृतीसत्र
Co-4 Analyzing	भाषिककौशल्यांच्या संदर्भात विश्लेषणक्षमता विकसित होईल.	कृतीसत्र
Co-5 Evaluating	मराठी भाषा आणि भाषिककौशल्ये विषयक समज विकसित होईल.	कृतीसत्र
Co-6 Creating	मराठी भाषा आणि भाषिककौशल्ये यांचे उपयोजन करण्याचे कौशल्य अवगत होईल.	कृतीसत्र

U.G. मराठी – द्वितीय वर्ष (सत्र-४) अभ्यासक्रम [Level 5.0]			
Course Type	Ability Enhancement Course AEC - मराठी (Marathi)	Credits- 2 (Practical)	Weeks- 15 Hours- 60
AEC-252-MAR(P)	मराठी संवाद कौशल्ये : प्रात्यक्षिक	Int. Marks- 15	Ext. Marks- 35

अभ्यासपत्रिकेविषयी :

सदर अभ्यासपत्रिकेतून मराठी संवादकौशल्यांचे स्वरूप, प्राथमिक संवादकौशल्ये, प्रगत संवादकौशल्ये तसेच उपयोजन विविधा समजून घेता येतील.

अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे :

१. मराठी भाषेतील मूलभूत संवाद कौशल्यांची ओळख करून देणे.
२. भाषेच्या अडथळ्यामुळे निर्माण होणारी संवादातील दरी भरून काढणे.
३. जीवनव्यवहारानुसार संवादकौशल्यांचा परिचय करून घेणे.
४. संवादकौशल्यांच्या उपयोजनात्मक कौशल्यांचा विकास साधणे.
५. मराठी भाषकांशी संवाद साधण्यासाठी विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मविश्वास निर्माण करणे.

अभ्यासक्रम :

घटक	तपशील	श्रेयांक	घड्याळी तास
१	मराठी संवादकौशल्ये : स्वरूप १.१ प्राथमिक संवादकौशल्ये : दैनंदिन जीवनातील संवाद १.२ प्रगत संवादकौशल्ये : सारांश लेखन, भाषांतर, कल्पना विस्तार, निवेदनात्मक व संवादात्मक लेखन, मुलाखत लेखन.	१	३०
२	मराठी संवादकौशल्ये : उपयोजन विविधा २.१ स्व- परिचय करून देणे. २.२ घटना - प्रसंगावर आधारित संवाद २.३ मदत, विनंतीवजा संवाद २.४ मराठी संस्कृती, सण, परंपरा, लोककला, खाद्यसंस्कृती, वेशभूषा, महाराष्ट्रातील गड- किल्ले आदींविषयक संवाद.	१	३०

अभ्यासपत्रिकेची अध्ययन निष्पत्ती (COs) :

या अभ्यासपत्रिकेच्या अध्ययनातून विद्यार्थ्यांमध्ये पुढील क्षमतांचा विकास होईल,

Cognitive Ability	Course Outcomes	Teaching Learning Method
Co-1 Remember	मराठी संवादकौशल्यांच्या स्वरूपाविषयी माहिती सांगता येईल.	कृतीसत्र
Co-2 Understanding	भाषा आणि संवादकौशल्यांचे स्वरूप व सहसंबंध यांचे आकलन होईल.	कृतीसत्र
Co-3 Applying	प्राथमिक संवादकौशल्यांचा वापर करण्याची प्रेरणा मिळेल.	कृतीसत्र
Co-4 Analyzing	प्रगत संवादकौशल्यांच्या संदर्भात विश्लेषणक्षमता विकसित होईल.	कृतीसत्र
Co-5 Evaluating	भाषा आणि संवादकौशल्ये विषयक समज विकसित होईल.	कृतीसत्र
Co-6 Creating	संवादकौशल्यांचे उपयोजन करत संवाद साधण्याचे कौशल्य अवगत होईल.	कृतीसत्र

संदर्भ ग्रंथ :

१. शासनव्यवहारात मराठी (समस्या: स्वरूप: प्रक्रिया) भाषा संचालनालय, शासकीय फोटो झिंको मुद्रणालय, पुणे १९९७.
२. वैखरी, डॉ. अशोक केळकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, १ जानेवारी २०००.
३. गीतयात्री, माधव मोहोळकर, मौज प्रकाशन, मुंबई, १ जानेवारी २००४.
४. सृजनात्मक लेखन, आनंद पाटील, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००५ .
५. व्यावहारिक मराठी भाषा, शरदिनी मोहिते, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, १ जानेवारी २००८.
६. व्यासपीठ, महादेव वाळूज, अक्षरमानव प्रकाशन, पुणे, मे २०११.
७. जाहिरात शास्त्र, डॉ. वंदना खेडीकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, १ जानेवारी २०१३.
८. सायबर- संस्कृती, डॉ. रमेश वरखेडे, साकेत प्रकाशन प्रा. लि. औरंगाबाद, १ जानेवारी २०१५.
९. व्यावहारिक मराठी, पाठ्यपुस्तक, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे.
१०. बातमीची कार्यक्षेत्रे, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.
११. मराठीचिचे मंदिरी, श्री.ना. चाफेकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे,
१२. मराठी लेखन मार्गदर्शिका, यास्मिन शेख, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई.
१३. उपयोजित अभ्यासक्रम, मराठी भाषेची संवादकौशल्ये, यशवंतराव महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.
१४. व्यावहारिक मराठी- डॉ. कल्याण काळे व डॉ. द.दि.पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे.
१५. मराठी साहित्य : काही लेखनबंध, डॉ. सुधाकर शेलार, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद.
१६. व्यावहारिक मराठी, डॉ. लीला गोविलकर, डॉ. जयश्री पाटणकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
१७. व्यावहारिक उपयोजित मराठी आणि प्रसारमाध्यमांची कार्यशैली:संपादक-डॉ. संदीप सांगळे, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे.
१८. भयंकर सुंदर मराठी भाषा, डॉ. द. दि. पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, पुणे.
१९. पत्रकारितेचा स्वभाव, ल. न. गोखले, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे.
२०. पत्रकारिता : स्वरूप आणि चिकित्सा, महावीर जोधळे, सुविधा प्रकाशन, पुणे.
२१. भाषांतर मीमांसा, कल्याण काळे, अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
२२. दूरदर्शनसाठी लेखन, केशव केळकर.
२३. व्यावहारिक मराठी- ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
२४. भाषाचिंतन, डॉ. केशव देशमुख, सकाळ प्रकाशन, पुणे
२५. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन, गवस राजन, शिंदे अरुण, पाटील गोमटेश्वर, दर्या प्रकाशन, पुणे
२६. मराठी भाषा : आज आणि उद्या, अनिल गवळी, दर्या प्रकाशन, पुणे.
२७. फीचर रायटिंग, प्रसन्नकुमार अकलूजकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे.
२८. जाहिरातीचे युग, केशव केळकर.
२९. साहित्य संशोधन : वाटा आणि वळणे, सुधाकर शेलार, अक्षरवाङ्मय प्रकाशन, पुणे .

मूल्यमापन आराखडा

विद्यापीठ प्रात्यक्षिक परीक्षा				
१.	प्रात्यक्षिक परीक्षा (प्रात्यक्षिक विषयास अनुसरून)	श्रेयांक- २	वेळ- २ तास	३५ गुण
अंतर्गत प्रात्यक्षिक परीक्षा [प्रत्येक श्रेयांकासाठी ३०% चे अंतर्गत मूल्यमापन करावे.]				
१.	मौखिक परीक्षा / प्रकल्पलेखन / क्षेत्रीय अभ्यास (माहितीच्या संकलनासह)/ क्षेत्रभेट-अहवाल / घटक चाचणी / समूह चर्चा/ ग्रंथालयीन कार्य / सादरीकरण / प्रश्नमंजुषा / गृहपाठ / संशोधन प्रकल्प / खुले पुस्तक परीक्षा / व्यावसायिक प्रशिक्षण -अहवाल (अंतर्गत मूल्यमापनासाठी वरीलपैकी पर्याय निवडावेत.)	श्रेयांक- २		१५ गुण